

Naš uticaj: so i svetlo

Matej 5:13-16

¹³Vi ste **so zemlje**; ako so obljutavi, čime će se osoliti? Ne vredi više ni za šta, nego samo da se izbaci i da je ljudi izgaze. ¹⁴Vi ste **svetlost sveta**. Ne može se sakriti grad koji leži na brdu; ¹⁵ni se pali svetiljka i stavlja pod mericu, nego na svećnjak, i svetli svima u kući. ¹⁶Tako neka zasvetli vaša svetlost pred ljudima, da vide vaša dobra dela i proslave Oca vašega koji je na nebesima.

Ovaj tekst je deo tzv. Propovedi (ili Besede) na gori koju je Isus održao svojim učenicima i drugim sledbenicima. U toj Besedi on je izneo velike duhovne istine i dao ogromne zadatke jednoj – u to vreme – maloj grupi, malih i slabih ljudi, uglavnom galilejskih seljaka, bez ikakvog društvenog, političkog i verskog uticaja. Štaviše, ne samo da su bili bez uticaja, bili su siromašni, progonjeni, neki gladni i žedni... Te njihove osobine Isus čak i ističe u toj svojoj Besedi kad im kaže: „*Blago siromašnima u duhu...*, *blago onima koji tuguju...*, *blago progonjenima zbog pravednosti*“, itd. Iz ovih njihovih kvalifikacija je jasno da se radi o najnižem i najugroženijem društvenom sluj.

S druge strane, obećanja koja on daje tim malim ljudima su ogromna, potpuno suprotna od njihovog staleža; kaže im: *Vama pripada carstvo... vi ćete se nasiti... vi ćete naslediti zemlju...* Na prvi pogled, ovo deluje malo neozbiljno od Isusa. Izgleda kao da onog prosjaka na semaforu potapšete po ramenu i kažete mu: Ti si car! Međutim, Isus jako dobro zna i kome se obraća i šta im kaže.

Jedan komentator – pre objašnjenja ovog teksta – pita: „Kakav to uticaj mogu imati ljudi opisani u blaženstvima u ovom nasilnom, okrutnom svetu? Kakvo trajno dobro mogu učiniti siromašni i krotki, oni koji tuguju, koji su milosrdni i oni koji pokušavaju da uspostave mir, a ne rat? Zar ih neće jednostavno pregaziti ogromni talas zla u ovom svetu? Šta mogu postići oni koji teže jedino za pravednošću, a jedino oružje im je čistoća srca? Zar nisu takvi preslabi da postignu bilo šta, naročito ako su u svetu u manjini?“¹ Malo kasnije ćemo videti da mogu i zašto mogu.

Duboke duhovne istine Isus je svojim učenicima i sledbenicima iznosio, uglavnom, pomoću ilustracija iz svakodnevnog života, da bi im bilo potpuno jasno šta je hteo da im kaže i da bi odmah znali šta treba da rade. Tako je i u ovim stihovima, veoma slikovito, pomoću dve veoma poznate stvari – soli i svetlosti, koje susrećemo svuda oko sebe – izneo suštinu i najvažniji zadatak hrišćanskog života, a to je – da ukazujemo ljudima na njihovo pravo duhovno (grešno) stanje i da im pomažemo da nađu izlaz iz njega.

So predstavlja svakodnevnu namirnicu koja daje ukus hrani i čuva je od kvarenja, a svetlo predstavlja preduslov za normalno i slobodno kretanje. Kad je reč o soli, u ovom tekstu je nagovešteno da ona može da izgubi slanost, što, hemijski gledano, izgleda, danas nije moguće. Međutim, „ono što se tada nazivalo ‘so’, bio je zapravo beli prah..., koji je osim natrijevog hlorida imao i mnogo drugih sastojaka, jer u ono vreme nisu postojale rafinerije (za pročišćavanje soli).“² Često je tih drugih sastojaka bilo više nego soli, a dešavalo se da ih nekad bude toliko da ta „so“ više, zapravo, i nije so, već samo neki beli prah koji se u to vreme obično bacao na put, jer je rupe na putevima inače trebalo nasipati.

Ilustracija sa svetlom je jasna: bez svetla čovek ne može da stigne daleko, a da ne nastrada. Komentator kaže: „Svet je (...) mračno mesto, sa veoma malo, ili gotovo nimalo, vlastitog svetla. Jer, da bi bio osvetljen, potreban mu je izvor svetlosti koji je izvan njega. Istina je da svet ‘uvek govori o svojoj prosvetljenosti’³, ali mnogo od toga hvalisavog svetla je, u stvari, tama.“⁴

Ove dve ilustracije su bile veoma prikladne (a i danas su) da pokažu *ko smo*, zapravo, mi hrišćani i šta je naša *osnovna svrha* ovde na zemlji. Najpre da vidimo, šta predstavljaju so i svetlost u ovom poređenju. Isus kaže: ¹³Vi ste so zemlje... ¹⁴Vi ste

¹ Dž. Stot, *Hrišćanska kontra-kultura*.

² Dž. Stot, *Ibid*.

³ Lloyd-Jones, str. 164.

⁴ Dž. Stot, *Ibid*.

svetlost sveta... ¹⁶Tako neka zasvetli vaša svetlost pred ljudima... Isus se ovde obraća i svakom svom učeniku pojedinačno, ali i svima njima zajedno, tj. crkvi. Mi, Hristovi sledbenici pojedinačno, i crkva zajedno, kao Hristovo telo, predstavljamo so i svetlo.

Međutim, kod ovog Isusovog poređenja, trebamo biti vrlo pažljivi i uočiti nešto što je ovde od suštinske važnosti za ono što Isus želi da nam kaže. Ovo je jedna od onih biblijskih ilustracija koje mi često pominjemo. Ali, ne znam da li ste primetili, šta je to – kod te ilustracije – što mi, uglavnom, ističemo. Ističemo da smo mi – so i svetlo. Ali, najčešće zaboravimo da istaknemo onaj drugi deo – **kome** smo mi so i svetlo; da smo: so zemlji i svetlo sveta. A suština ove ilustracije je upravo u njenom drugom delu, u zemlji i svetlu. Mi smo so – radi zemlje i svetlo – radi sveta. Ne radi sebe. I to je u ovom tekstu jako naglašeno u drugom delu 13. st. i u drugom delu 14. i u 15. stihu. Mi smo tu zbog sveta, ne zbog sebe.

Svet predstavlja mesto propadanja (truljenja) i tame. Truljenje i tama su ovde simboli duhovnog i moralnog propadanja. Hristos je postavio crkvu i svoje sledbenike u takav svet; svet koji će duhovno i moralno propasti, ako ga niko u tome ne zaustavi i ne spreči. Isus zapravo kaže: vi, moji učenici, hrišćani i crkva, vi ste na svetlu zato da sprečavate njegovo duhovno i moralno propadanje. Da nije tog razloga, ja bih vas odmah poveo sa sobom u večnost. Hrišćani su, nažalost, mnogo više usredsređeni na to da su oni so i svetlo, nego na ono zašto su so i svetlo; da je to zbog sveta koji propada.

U ovom odeljku su prepoznatljive četiri stvari koje Hristos želi da nam kaže. *Prvo*, hrišćani su fundamentalno različiti od nehrišćana. *Drugo*, hrišćani moraju da utiču na svet oko sebe. *Treće*, hrišćani moгу (imaju potencijal) da utiču na svet oko sebe. I *četvrto*, hrišćani moraju da zadrže svoju različitost od sveta oko sebe.

1) Razlika između hrišćana i nehrišćana, između crkve i sveta

Ogromna je razlika (ili bi makar trebalo da bude) između crkve i sveta, između hrišćanina i bezbožnika. Isus kaže da se razlikuju kao svetlo od tame, kao so od truleži i bolesti. Mi ne služimo ni Bogu ni sebi, a ni svetlu, ako nema razlike između nas i sveta, ili ako želimo tu razliku da izbrišemo ili umanjimo. Ovo je osnovna poenta Besede na gori. Sva njena suština je u tome da su hrišćani drugačiji, a upućuje nam i poziv da budemo drugačiji. Verovatno je najveća tragedija crkve u njenoj stalnoj sklonosti da bude slična svetlu, umesto da razvija, ono što Džon Stot naziva – svoju hrišćansku kontra-kulturu. Poređenjem o soli i svetlosti Isus želi da kaže da crkva, da mi hrišćani – iako smo mali i neznatni (u to vreme su bili takvi) – možemo da imamo ogroman uticaj na društvo, ali samo ako u sebi nosimo sadržaj različit od ovoga sveta; a taj sadržaj – to je sam Isus Hristos. Različiti smo, jer u nama živi On, Isus Hristos, vladar sveta i svega na svetlu. To nije naša snaga; to je Njegova snaga u nama.

2) Odgovornost koju ta razlika postavlja pred nas

Hrišćani moraju da vrše uticaj na svet oko sebe. U stvari, Hristos nas je ostavio na zemlji umesto sebe. Ako mi ne budemo vršili uticaj na svet, greh će svoj uticaj svakako izvršiti. U grčkom originalu svaka od ove dve rečenice o soli i svetlu počinje naglašenom ličnom zamenicom „vi“, kao da hoće da kaže: „vi i samo vi“ ste so zemlji i svetlo svetlu. I *zbog toga* vi jednostavno ne smete ostaviti svet na cedilu. Vi ste postavljeni i pozvani u ovaj svet da mu služite. Zato, vi morate biti ono što, po svojoj duhovnoj prirodi već jeste – so zemlji i svetlo sveta. *Vi jeste so*, pa zato morate sačuvati svoju slanost, a ne izgubiti je; *vi jeste svetlo*, pa zato morate učiniti da vaše svetlo svetli, a ne smete ga sakriti grehom, kompromisom, lenjošću ili strahom.

Biti so i svetlo, za hrišćane zapravo predstavlja *poziv i poslanje na evangelizaciju*. To je naša osnovna hrišćanska odgovornost. Naša osnovna svrha života ovde na zemlji jeste da ljudima govorimo o Bogu, rečima, delima i suštinom svog novorođenog duhovnog bića. Mi smo postavljeni ovde radi Hristovog uticanja na svet oko nas.

3) Mi možemo (imamo potencijal) da utičemo na svet oko sebe

Gledajući na sebe, nama se čini da mi ne možemo ništa. Borimo se sa istim problemima s kojima se bori i ovaj svet, živimo u istim okolnostima, i vrlo brzo dođemo do zaključka da smo mi na ovom svetu nemoćni. Međutim, kad to kažemo, mi ne shvatamo da smo time, u stvari, optužili Hrista. Rekli smo mu: ti si nemoćan. Jer, on je na svom odlasku rekao: „*Dana mi je sva vlast...*“ i „*ja sam s vama u sve dane...*“, ali mi, svojim gresima, propustima, odbijanjem da mu služimo... ne koristimo to što nam je dao, tu njegovu silu, a ona nam stoji na raspolaganju. On je zato i došao na svet i zato se nastanio u nama da bismo mogli da vršimo njegov posao u ovom svetu. Božija reč kaže: *Jači je onaj koji je u vama!* Potrebno je samo da mu se stavimo na raspolaganje, i on će pokazati koliko je jači.

Međutim, tu postoji jedan problem, a to je – problem našeg shvatanja ovog sveta. Za nas, hrišćane, duhovno i moralno propadanje sveta se podrazumeva. Ono za nas često ne predstavlja problem. Mi se ponašamo prema onoj pesmi: „Biće sutra propast sveta, nek’ propadne, nije šteta!“ Mi se ponašamo u smislu: Ovaj svet i treba da propadne; to je bezbožni svet. Naš problem je što nas propast sveta ne boli, već nas često i raduje. Međutim, Hristos nas nije postavio u svet da se radujemo njegovoj propasti, već da radimo na njegovom spasenju.

4) Moramo zadržati svoju različitost od sveta

Različitost od sveta je mač sa dve oštrice. S jedne strane, mi treba da budemo radikalno različiti od sveta, a s druge strane, ne smemo se toliko udaljiti od njega da više na njega ne možemo uticati. Mada mi znamo onu izreku da trebamo biti u svetu, ali ne biti od sveta, nju je, ipak, mnogo lakše reći, nego živeti.

Hrišćani prave grešku kad nastoje da budu kao svet, sa objašnjenjem da će ih svet tako bolje prihvatiti. Svet neće da prihvati ono što već ima. Svetu treba nešto on nema, što će ga izvesti iz njegovog bezizlaznog stanja.

Nemački teolog, Helmut Tiliče, govoreći o soli, kaže da je jedna od osobina soli da peče i grize kad se stavi na ranu, pa zaključuje „kako pravo hrišćansko svedočanstvo mora (...) da bude oštro i da „peče“. Gledajući na neke hrišćane, on dalje kaže: „Čovek bi pomislio da je njihov cilj da budu u svetu poput čupa za med. Oni zaslađuju gorčinu života jednostavnim pojmom o Bogu koji ljubi... Ali Isus (...) nije rekao: ‘Vi ste med svetu’. Rekao je: ‘Vi ste so svetu’. So peče, a tako i nerazvodnjena poruka Božjeg suda i njegove milosti uvek peče.“⁵

Drugim rečima, ako želimo da one vrednosti koje je Bog u nas ugradio prenesemo na ljude u svetu, naša poruka mora biti jasna i otvorena. Mi moramo ljudima ukazati da su u grehu i time u opasnosti od večne smrti, koliko god će to da ih boli (neke i da povredi). S druge strane, moramo im jasno reći da postoji izlaz iz toga stanja. Međutim, iako poruku spasenja mi ljudima moramo reći rečima (jer evanđelje je, pre svega, poruka), naše reči njima neće biti dovoljne. Oni moraju da na nama vide autentičan hrišćanski život, ono što oni nemaju. Ljudi hoće ono što nemaju, ne ono što već imaju. Zato Isus završava ovo poređenje sa solju i svetlošću sa *dobrim delima*. U 16. stihu on kaže: „*Tako neka zasvetli vaša svetlost pred ljudima, da vide vaša dobra dela i proslave Oca vašega koji je na nebesima.*“

Poruku spasenja ljudi moraju i da od nas čuju i da je na nama vide i da je sa nama okuse. To znači biti so i svetlo.

Pročitao sam da je negde u Americi jednom izgorela jedna zgrada u kojoj je bio uskladišten led. Iako je zgrada bila puna vode, ta voda je bila u takvom obliku koji nije mogao da spreči požar. Bila je neupotrebljiva kad je bilo u pitanju spasavanje zgrade.

Nažalost, slično je i sa duhovnom situacijom u crkvi. Crkve su pune članova, vernika, ali većina tih vernika uopšte ne reaguje kad su u pitanju njihova osnovna

⁵ Helmut Thielicke. Ibid. Str. 28.

hrišćanska obaveza i zadatak koji im je Gospod poverio – spasavanje ljudi. Ljudi odlaze u večnu propast pored nas, živih hrišćana, dok mi pored njih ćutimo.

Da li razumemo svoje poslanje i svoju ulogu, braćo i sestre? Mi nismo so i svetlo sebi. Mi smo so ZEMLJI i svetlo SVETU.